

Villi jahti

Äitini salasuhte ja minä

SUOMENTANUT
SIRPA PARVIAINEN

KARISTO
HÄMEENLINNA

*Timille, Madeleinelle ja Liamille
sekä Alanin muistolle*

Sitaatit William Makepeace Thackerayn romaaneista
Turhuuden turuilla I ja II (Otava 1955 ja 1956)
sivuilla 238–239 on suomentanut Aino Tuomikoski.

Englanninkielinen alkuteos
WILD GAME: My Mother, Her Lover, and Me

Copyright © 2019 by Adrienne Brodeur

Translation copyright © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

All rights reserved.

ISBN 978-951-1-37226-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

4041 0037
Painotuote

KIRJAILIJAN ESIPUHE

Elämää ei ole se, mikä on eletty, vaan se mikä muistetaan ja kuinka se muistetaan uudelleen kerrottaessa.

– GABRIEL GARCIA MÁRQUEZ

Tätä kirjaa kirjoittaessani olen pyrkinyt olemaan niin totuudenmukainen kuin vain suinkin mahdollista ja turvautunut päiväkirjojen, kirjeiden, leikekirjojen, valokuva-albumien, todistusten, reseptien, lehtiartikkeleiden sekä muiden henkilökohtaisten ja sukuhistoriaan liittyvien asiakirjojen apuun. Siitä huolimatta tapauksissa, joissa en ole voinut varmentaa jotakin konkreettista tai tunne-elämän yksityiskohtaa, olen turvautunut muistiini samanaikaisesti tiedostaen kuitenkin täysin sen, että kyseinen tieto on vääristynyttä, ja joka kerran kun palautamme mieleemme jotakin, muutamme muistoamme aavistuksen, muokkaamme perspektiiviämme ja kasaamme sen päälle uutta ymmärrystä tehdäksemme sen merkitykselliseksi nykyhetkessä.

Villi jahti ei teeskentele kertovansa koko tarinaa – vuodet on puristettu virkkeiksi, ystäviä ja rakastajia on leikattu pois, yksityiskohtia on hiottu. Aika on hajottanut yksityiskohtia. Tulevilla sivuilla esiintyy muistoja, tulkintoja ja esityksiä

hetkistä, jotka muokkasivat elämäni, ja ne ovat kaikki alttiita näkökulmille, taivuttelulle ja kaipaukselle. Olen tietoinen siitä, että toiset ihmiset saattavat muistaa asiat eri tavalla ja heillä voi olla omanlaisensa käsitys tapahtumista. Olen pyrkinyt olemaan huolellinen kertoessani tarinaa, johon sisältyy muita henkilöitä, jotka saattavat nähdä tai ovat saattaneet kokea asiat toisin.

Olen muuttanut kirjassa kaikkien muiden nimet paitsi vanhempieni Malabarin ja Paulin sekä omani.

SURUN KÄYTTÖKOHTEET

MARY OLIVER

(Näin tämän runon unessani)

Rakkaani antoi minulle kerran rasian täynnä surua.
Minulta vei vuosia ymmärtää, että sekin oli lahja.

ALKUSANAT

Haudattu totuus, sitä valhe todellisuudessa on.

Cape Cod on paikka, jossa haudatut asiat nousevat esiin ja katoavat uudestaan: puiset hummerimerrat, ryhävalaiden selkärangat, huurteiset merilasinpalat. Yhtenä päivänä ei ole mitään; seuraavana luonnonvoimien vaihtelu – eroosio, tuuli ja vuorovesi – paljastaa hiekasta jotakin, joka on ollut siinä kaiken aikaa. Päivää myöhemmin se on jälleen poissa.

Muutama vuosi sitten veljeni löysi haaksirikkoutuneen aluksen kokan, joka häämötti hiekkasärkästä. Hän onnistui kaivamaan esiin hyvänkokoisen palan runkoa ennen kuin vuorovesi nousi ja teki tyhjäksi hänen ponnistelunsa. Seuraavana päivänä hän palasi samaan paikkaan samaan vuoroveden aikaan, mutta laivasta ei näkynyt enää jälkeäkään. Jos hän ei olisi säästänyt veden kyllästämää, oksaista ja kauniisti ryhmyistä laudanpalaa ja jättänyt sitä kuivumaan nurmikolleen, hän olisi saattanut kuvitella uneksineensa koko jutun.

Räpäytä silmiäsi, ja aarre on poissa.

Räpäytä uudelleen, niin ymmärrät, että totuus, jonka luulit olevan turvallisesti haudattu, on jälleen näkyvillä, jokin sen epämiellyttävä osa on paljastunut uusien olosuhteiden vallitessa. Tunnemme kaikki sananlaskun *yksi valhe tarvitsee tuek-*

seen yhdeksän uutta. Huijaus vaatii sitoutumista, varovaisuutta ja erittäin hyvän muistin. Jotta totuuden saa pidettyä piilossa, sitä on vartioitava.

Vuosikausien ajan työni oli kasata lisää hiekkaa – kouratolkulla, lapiottain, ämpärillinen toisensa jälkeen, mitä ikinä hetki sitten vaatikin – jotta sain pidettyä äitini salaisuuden kätkettynä.

OSA I

*Kuinka mutkikasta verkkoa
me kudommekaan.*

— SIR WALTER SCOTT

YKSI

Ben Souther työntyi sisään Cape Codin rantatalomme etuovesta kuumana heinäkuuisena iltana vuonna 1980 ja tervehti perhettämme tuttuun, innostuneeseen tapaansa ”Tere!” Tuolloin hieman yli kuusikymppisellä Benillä oli paksut, valkoiset hiukset ja kovettuneet kädet, jotka julistivat kaikille hänen rakautaan ulkoilmaelämää kohtaan. Katselin käytävästä, kuinka hän taputti selkään isäpuoltani Charles Greenwoodia toisella kädellään ja toisella kohotti ruskeaa paperikassia, jonka nurkat olivat pehmenneet kosteiksi, tummiksi läikiksi.

”Katsotaanpa, mitä saat näistä aikaiseksi, Malabar”, Ben sanoi äidilleni, joka seisoj oviaukossa aviomiehensä vieressä. Hän ojensi nestettä tihkuvan kassinsa äidille ja suikkasi suikon hänen poskelleen.

Äitini vei kassin keittiöön ja laski sen jämäkälle työtasolle, jonka päällä hän taitteli sen yläosan auki ja kurkisti sisään.

”Kyyhkynpoikasia”, Ben sanoi ylpeänä hieroen käsiään yhteen. ”Tusinan verran. Kynittyinä ja puhdistettuina, irrotin jopa päätkin valmiiksi, jottei sinun tarvitse tehdä sitä.”

Ahaa. Kosteus oli siis verta. Katsahdin äitiäni, jonka kasvoilla ei näkynyt häivähdystäkään vastenmielisyydestä, ainoastaan ihastusta. Hän epäilemättä pohti jo mielessään lämpötilaa

ja aikaa, jolla nahasta saisi rapean kuivattamatta kuitenkaan itse lihaa ja jolla maut saisi hännätyä parhaiten esiin. Äitini heräsi eloon keittiössä – se oli hänen lavansa, ja hän oli sen tähti.

”Pakko tunnustaa, että tämä on melkoinen lahja emännälle, Ben”, äitini totesi nauraen ja kallisti arvioivasti päätään. Hän katsoi Beniä pitkään. Malabar oli ankara kriitikko. Hänen suosionsa oli ansaittava, ja sen saaminen saattoi kestää vuosia, eikä lopputulos ollut siltikään varma. Ben Souther oli selvästi noussut askeleen verran arvoasteikolla.

Benin vaimo Lily seurasi pian miehensä jäljessä kantaen kukkakimppua, joka oli poimittu heidän puutarhastaan Plymouthissa, ja pussillista villinä kasvavaa vesikrassia, joka oli poimittu tuoreena heidän purnonsa varresta ja oli sopivan pippurista Malabarin makuun. Noin vuosikymmenen äitiäni vanhempi Lily oli pieni ja perinteisen kaunis nainen, jolla oli harmaantuvat ruskeat hiukset ja uurteiset kasvot, jotka kertoivat hänen uusienglantilaisesta käytännöllisyydestään ja kerta-kaikkisesta turhamaisuuden puutteestaan.

Charles seisoivat sivummalla ja hymyili leveästi. Hän rakasti seuraa, herkullisia aterioita ja tarinoita menneisyydestä, ja tänä viikonloppuna hänen vanhat ystävänsä Ben ja Benin vaimo Lily lupasivat tuota kaikkia ylen määrin. Olin tuntenut Southerit aina kahdeksanvuotiaasta saakka, kun äitini oli mennyt naimisiin Charlesin kanssa. Tunsin heidät tavalla, jolla lapsi tuntee vanhempiansa ystävät, eli en kovin hyvin, ja he olivat minulle muutenkin yhdentekeviä.

Olin neljätoistavuotias.

Cocktailhetki, kotimme pyhä rituaali, pyörähti välittömästi käyntiin. Äitini ja Charles aloittivat tavanomaisilla bourboneilla jääneen, ottivat toiset samanlaiset ja etenivät lempiaperitiiveihinsä, joita he kutsuivat ”virtapaukuiksi”: kuiviin Manhattanein-

hin sitruunalla. Southerit seurasivat vanhempieni esimerkkiä juoma juomalta. Nelikko jaaritteli ja rupatteli cocktailit käsisään olohuoneesta ulos kuistille ja myöhemmin nurmikon poikki puuportaille, jotka johtivat alas hiekkarannalle. Siellä he nauttivat edessään avautuvasta rannikon yltäkyläisyydestä: suolaisesta meri-ilmasta, auringon laskeutumisesta vaaleanpunaisena hehkuvasta taivaasta, tunnelmallisesta lokkien huudosta, veneiden narinasta ankkureissaan ja kaukaa kantautuvasta aaltojen loiskeesta.

Vanhempi veljeni Peter saapui kotiin Wellfleetistä tehtyään pitkän työpäivän perämiehenä vuokrattavalla kalastusaluksella. Hän oli kuusitoistavuotias, vaalea ja ruskettunut, huulet olivat halkeilleet liiallisesta altistuksesta suolaiselle merivedelle ja auringonpaisteelle. Hän keskusteli Benin kanssa juovabasseista – mitä ne söivät (tuulenkaloja), missä ne iskivät koukkuun (hiekkasärkkien takana, mutta silti lähellä rantaa). Heidän välillään vallitsi yhteisymmärrys siitä, että Peterin työkseen tekemän kaltainen vähä-älyinen urheilukalastus veteen syydettyine houkutusyötteinä ja huippuluokan siimoineen ei ollut aitoa kalastusta. Ben oli kalamiesten kalamies. Hän sitoi itse omat perhonsa ja matkusti vuosittain Islantiin ja Venäjälle kalastaakseen maailmaan koskemattomimmilla joilla. Hän oli narrannut ja vapauttanut yli seitsemänsataa lohta elämänsä aikana, ja hänen tavoitteenaan oli nostaa luku tuhanteen. Siitä huolimatta päivä vesillä oli päivä vesillä, vaikka sen viettikin kaljaa kittaavien turistien seurassa.

”Milloin ruoka on, äiti?” Peter kysyi. Veljeni ruokahalu oli kyltymätön, ja hän oli ainaisen kärsimätön.

Muuta ei tarvittu, ja kaikki lähtivät takaisin sisälle. Tiesimme, mitä ohjelmassa olisi seuraavana.

Äitini sytytti keittiöön valot, pesi kätsensä ja alkoi purkaa päätömiä lintuja paketista. Hän asetteli ne riviin työtasolle ja taput-

teli niiden sisukset kuiviksi puhtaalla pyyheliinalla. Me muut asetuimme istumaan tukeville, korkeaselkänojaisille jakkaroille ja laskimme kyynärpäät takanamme olevan työtason vihreälle marmorille, jonka äärestä näimme esteettä Malabarin työskentelyn. Aivan nenämme edessä, jykevällä puisella pöytälevyllä varustetulla valtavalla saarekkeella, versoivat maljakosta aromaattiset yrtit – basilika, korianteri, timjami, oregano, minttu – kuin kukka-asetelma konsanaan. Paketillinen voita oli pehmennyt kiilteleväksi möykyksi. Jättimäinen valkosipuli vain odotti äitini veistä. Takanamme levittäytyi olohuone, jota ympäröivät kaikkialta lasiset liukuovet. Niistä avautui panoraamanäkymä Nausetin satamaan, jossa näkyi laskuveden aikaan marskiheinäsaarekkeitä ja hiekkasärkkiä. Sataman takana sijaitsi ulompi ranta, kaistale khakinväristä hiekkaa, jota täplittivät puskureina meidän ja Atlantin valtameren välillä toimivat dyynit. Aika ajoin äitini nosti katseensa pilkkomisestaan tai sekoittamisestaan tai raastamisestaan, katsoi aikaansaannoksiaan ja hymyili tyytyväisenä.

Äitini oli käynyt tässä Cape Codissa sijaitsevassa kaupungissa aina siitä saakka kun oli ollut nuori tyttö. Orleans sijaitsee kyynärpään kohdalla paikassa, joka taivaalta katsottuna muistuttaa valtavaa käsivartta, joka työntyy 105 kilometrin päähän Atlantille ja ojentuu sitten takaisin kohti rannikkoa kaventuen koko matkan aina Provincetownin käpertyneeseen käteen saakka. Lapsena Malabar oli asunut Pochetissa; ollessaan vielä naimisissa isäni kanssa hän oli omistanut pikkuruisen mökin Nauset Heightsissa, ja muutama vuosi sitten, epäilemättä Charlesin avustuksella, hän oli ostanut pari hehtaaria rantaa. Ostettuaan tämän talon hän oli teettänyt siihen suuremmentin, eikä ollut mikään sattuma, että keittiö oli se huone, josta oli parhaimmat näkymät merelle.

Jos ajatus naisesta keittiössä herättää mielessä kuvan suloisesta kodinhengettärestä röyhelöisessä esiliinassa tai elämäänsä

kyllästyneensä äidistä, joka täyttää kuuliaisesti velvollisuutensa ruokkia nuori perheensä, kuvittelee väärän naiseen väärään keittiöön. Tässä talossa, viimeisessä rakennuksessa niemenkärjen rantaan johtavan kiemurtelevan tien päässä, keittiö toimi komentokeskuksena, ja Malabar oli sen viiden tähden kenraali. Jo kauan ennen kuin avokeittiöt tulivat muotiin, hän uskoi, että kokkeja tulisi juhlistaa, ei alentaa kuumiin huoneisiin painamaan töitä yksin suljettujen ovien takana. Juuri tässä samaisessa keittiössä marengit laskettiin crème anglaise-merille, täydellisesti ruskistetun hanhenmaksan päälle ripoteltiin redusoitua viikunaa ja vesikrassi-endiivisalaatit sekoitettiin ammattimaisesti oliiviöljyn ja merisuolan kera.

Äitini seurasi harvoin reseptejä. Hänellä oli niille hyvin vähän käyttöä. Synnynnäisesti ruoan kemialla ymmärtävänä hän tarvitsi vain makuaistinsa, vaistonsa ja sormenpänsä. Yhdestä ainoasta kielelle tipahtavasta täyteläisestä kastikepisarasta hän havaitsi aavistuksenomaisen häivähdyksen kardemummaa, yksinäisen suikaleen sitruunankuoriraastetta, aavistuksen salaista ainesosaa. Hän tunnisti luonnostaan aineen rakenteen ja koostumuksen ja sen kuinka lämpötila saattaisi muuttaa sitä. Hän oli myös hyvin tietoinen lahjansa voimasta, varsinkin miesten suhteen. Terävin veitsin, tuoksuvin maustein ja tulin aseistettuna äitini kykeni luomaan juhla-aterioita, joiden pelkät aromit viettelisivät miehiä pullollaan olevat alukset karille, ja hän katselisi riemulla näiden vajoamista syvyyyksiin. Kreikan mytologiaa lukeneena tiesin seireeneistä ja ihailin äitini voimia.

Kynttilät oli sytytetty valaisemaan huonetta, ja korkkien iloinen narahtelu julisti päivällisen olevan valmis. Kokoonnuimme kaikki kuusi pöydän ympärille ja sukelsimme ensimmäisen ruokalajin syövereihin: höyrytettyihin hietasimpukoihin,

jotka olimme keränneet äidin kanssa läheiseltä hiekkasärkältä aiemmin päivällä laskuveden aikaan. Väänsimme kuoret auki, pyöritimme nahan irti pitkistä kauloista, upotimme lihan kuumaan liemeen ja sulaan voihin ja työnsimme sen suuhumme. Tulvahdus valtamerta.

Sitä seurasi *pièce de résistance*: Benin kyyhkysenpoikaset tarjoiltuna perheen tyyliin mahtavalta leikkuulaudalta, jonka urat pysäyttivät niiden vuolaana virtaavat mehut. Malabar kaappasi pitkillä pihdeillä pienen kyyhkyn jokaiselle lautaselle. Mediu-miksi kypsennetty liha oli silkkisen sulavaa ja mureaa, hienosyistä ja täyttävämpää kuin olin odottanut. Nahka oli rasvaista kuin ankalla ja rapeaa kuin pekoni. Lisukkeeksi äitini oli valmistanut maukasta maissivuokaa, maissinjyvien ja kananmunien ja kerman yhteensulautumaa, jota hän kauhaisi jokaisen lautaselle. Makeus ja suolaisuus täydensivät toinen toisiaan, ja mehukkuus tasapainotti ruoan happamuutta.

Ensimmäisen puraisun otettuaan äitini voihkaisi tyytyväisenä. Hän ei koskaan arastellut nauttia työnsä hedelmistä.

”Tämä”, Ben sanoi sulkien silmänsä, ”on suorastaan *täydellistä*.” Malabarin vieressä istuvana hän laski käsivartensa äidin tuolin selkänöjälle ja kohotti lasiaan. ”Keittiömestarille!”

”Malabarille”, Lily toisti.

Skoolasimme kilauttaen lasejamme yhteen. Isäpuoleni säteili ja sanoi: ”Kultaselleni.” Charles jumaloi äitiäni, joka oli hänen toinen vaimonsa ja lähes viittätoista vuotta häntä nuorempi. He olivat molemmat olleet naimisissa tahoillaan, kun olivat tavanneet yhteisten ystäviensä kautta ja rakastuneet. Charles arvosti äidissäni sitä, että tämä oli pysynyt hänen rinnallaan pitkäksi venyneen avioeron ajan ja vielä häntä heikentäneiden aivoinfarktien sarjan jälkeenkin. Hän oli kärsinyt niistä juuri ennen heidän häitään, ja niiden vuoksi hänen oikea puolensa oli jäänyt osittain halvaantuneeksi. Hän käveli

nyt jalkojaan laahaten ja oli oppinut kirjoittamaan ja syömään vasemmalla kädellä.

Charles ja Ben olivat lapsuudenystäviä, joita yhdisti yhteinen rakkaus Plymouthin kaupunkia kohtaan. Siellä Ben, *Mayflowerilla* saapuneiden pyhiinvaeltajien suora jälkeläinen, asui, ja siellä Charles oli viettänyt kaikki nuoruuden kesänsä. He olivat epäsuhtainen pari – Charles aina omissa ajatuksissaan, Ben niin kovin fyysinen – mutta siitä huolimatta heidän ystävyytensä oli kukoistanut jo vuosikymmeniä. Ikäeroa heillä oli vain vajaa puoli vuotta, mutta kiihkeä ja viehätysvoimainen Ben vaikutti vuosia nuoremmalta. Metsästäjänä, kalastajana ja luonnonsuojelijana – ja lisäksi menestyksekkäänä liikemiehenä – tunnettu Ben oli luonnon suhteen kuin kävelevä tietosanakirja, ja hän jakoi tietoaan auliisti. Päivällistemme aikana pommitin häntä kysymyksillä: *Kuinka molukkiravut parittelevat? Mikä käynnistää sillien vuosittaisen kevätmuuton? Kuinka kampavenussimpukat laskevat munansa?* Yritin saattaa hänet ymmälleen, mutta epäonnistuin. Luontoa ja sen asukkaita koskeviin kysymyksiin vastaaminen oli hänen suosikkiajanvietteensä.

Meidän muiden ahmiessa ruokaamme Ben valaisi tietämystämme kyyhkyistä, joita hän oli kasvattanut yli kolmekymmentä vuotta.

”Tiesitkö muuten, että molemmat vanhemmat hautovat ja ruokkivat poikasiaan?” hän kysyi osoittaen minua pienellä linnunkoivella.

”Nämä ovat siis puluja?” kysyin uteliaana kuulemaan, olivatko nämä samoja likaisia otuksia, joita olin nähnyt New Yorkissa, missä olin syntynyt ja missä isäni yhä asui.

”Kyllä ja ei. Pulut ja kyyhkyt kuuluvat samaan Columbiidae-heimoon”, Ben sanoi koskettaen käsivarttani samalla kun puhui. ”Meidän kasvattamamme linnut ovat valkoisia kyyhkyjä.”

”Voi, parvemme on niin upea, Rennie”, Lily sanoi. ”Sinun pitää tulla joskus katsomaan niitä.”

”Se olisi hauskaa”, vastasin ja katsoin äitiäni, joka nyökkäsi hyväksyvästi.

”Miten sinä tarkalleen ottaen tapat ne?” Peter kysyi.

Ben väänsi pikkuruisen, kuvitteellisen niskan nurin.

Iltta jatkui painollaan, sähköisenä ja täynnä pieniä yllätyksiä. Ben oli elinvoimainen mies, joka puhui käsillään ja selitti asiat läpikotaisin, mutta myös kuunteli tarkkaavaisesti sitä, joka puhui. Panin merkille, kuinka hänen katseensa palasi aina uudestaan ja uudestaan äitiini aterian aikana. Äitini tuntui ilahtuvan noista katseista, koska hän heitti näyttävästi päätään ja nauru hersyi estottomasti. Jossain vaiheessa huomasin, kuinka hän veti haarukallaan maissivuokakauhallisensa harjaan vaon. Vilkaisimme molemmat, näkikö Ben. Ben näki. Äitini sinkosi minulle salamyhkäisen hymyn ja kaatoi punaviiniä lasiini. Sitten hän täytti Peterin lasin. ”Pinot sopii erinomaisesti kyyhkynpoikasille”, hän sanoi meille ikään kuin joisimme viiniä säännöllisesti ruokamme yhteydessä.

Kun näytin yllättyneeltä saadessani viiniä, hän kohautti olkapäitään huvittuneena. ”Jos asuisimme Ranskassa, olisitte saaneet viiniä päivällisellä jo kahdeksanvuotiaasta lähtien!”

Ben naureskeli hyväksyvästi, ja äitini seurasi hänen esimerkkiään käheästi nauraen.

Charles ja Lily, häiriintymättä sen enempää juomisestani, loukkaantumatta puolisoidensa flirttailusta, purskahtivat hekin nauruun.

Tänä iltana kaikki oli niin pahuksen hauskaa.

Noin yhdeksältä illalla aloin muuttua levottomaksi. Vaikka tuulettimet puhalsivatkin, ruokasali oli silti epämiellyttävän

kuuma, ja jalkani takertuivat tuoliin. Vilkaisin vaivihkaa kaappikelloa. *Missä hän oikein viipyy?* Kun ovelta viimein kuului koputus, vilkaisin veljeäni anovasti. Hän ei hievahtanutkaan tuolistaan.

Ole kiltti, rukoilin Peteriltä kulmat koholla. *Mene nyt. Edes tämän kerran.*

Peter pyöritteli silmiään ja kohautti innottomasti olkapäitään, mutta antoi sitten periksi ja lähti ovelle.

”Voinko mennä?” kysyin äidiltäni. ”Tarvitsen vähän raikasta ilmaa.”

Äitini nyökkäsi tuskin kuullen pyyntöäni.

Noustessani siivoamaan lautaseni pöydästä tunsin olevani hiprakassa viinistä. Juoksin yläkertaan, harjasin hampaani ja hiukseni ja kiiruhdin ovelle hidastaen vauhtiani, kun pääsin lähemmäs, jotta en näyttäisi liian innokkaalta.

Veljeni seisoi naapurin Tedin kanssa kuistilla rupattelemassa joutavia. Tiesimme kaikki, kuinka homma etenisi tästä eteenpäin: Peter sanoisi hyvää yötä ja livahtaisi takaisin sisään, ja minä ja Ted astelisimme talon ympäri ja alas puuportaita merenrantaan. Meillä ei ollut paljonkaan sanottavaa toisillemme, joten emme jutelleet. Menimme tavanomaiseen paikkaamme, laskeuduimme karkealle hiekalle makaamaan ja aloimme pussailla, kuten olimme tehneet joka ilta lähes viikon ajan.

Ohitsemme käveli käsi kädessä joku pariskunta tietämättä mitään meistä takanaan ja asettui istumaan suurta kiveä vasten lähelle vesirajaa ja ihailemaan lahden veteen heijastuvaa kuuta. Vetäydyimme yleensä erillemme, jos joku häiritsi meitä, mutta tällä kertaa Ted painoi vain sormen huulilleen kehoittaen minua pysymään hiljaa, minkä jälkeen hän nykäisi toppini rintojen ylitse. Makasin hiekalla tyrmistyneenä hänen odottamattomasta eleestä. Tedin kuun kirkkaan loisteen valaisemat kasvot olivat täynnä nuoruuden intohimoa ja ahnautta. Hän

katseli hetken nautiskellen rintojani. Tummanvaaleat karvat kurkistivat hänen kainaloistaan, ja olkapään lihakset nykivät. Sitten hän aloitti – ensin toisesta rinnasta ja sen jälkeen toisesta, puristeli ja irrotti otteensa ja sai kipinät räjähtelemään rinnassani ja lämmön leviämään jalkojeni väliin.

Kun palasin kotiin, äitini päivällisjuhlat olivat hiljenemässä. Lily oli siivoamassa jälkiruokalautasia pöydästä, ja isäpuoleni näytti lopen uupuneelta. Jopa Ben ja äitini näyttivät rauhoittuneen. Livahdin heidän huomaamattaan takaisin yläkertaan.

Ryömin sänkyyni, ja päässäni pyöri tapaamiseni Tedin kanssa. En voinut lakata ajattelemasta sitä, mitä hän oli tehnyt. Teinien seksuaalisen käyttäytymisen säännöt olivat yksiselitteiset – paluuta ei enää ollut. Tiesin, että uusi aloitusviiva oli vedetty, ja seuraavalla kerralla kun hiippailisimme yhdessä yöhön, paljaita rintoja pidettäisiin oletusarvona.

Huoneeni verhot olivat auki, ikkunat sepposen selällään, ja siltikin oli hiostavan kuuma. Hiukset, jotka olivat kosteat suomalaisen meri-ilman jäljiltä, liimautuivat niskaani, ja seitinohuet puuvillalakanat, jotka tuntuivat nyt karhealta hiekasta, takerutuivat jalkoihini. Kuu oli ainoa, mikä näytti viileältä, kuin kylmältä metallinpalalta, jonka olisin halunnut painaa kasvojeni vasten. Ulkona hennoinkaan tuulenvire ei työntänyt veneitä ankkuripoijujaan vasten tai häirinnyt äidin tuulikelloja. Talokin oli hiljainen. Vanhempani ja heidän vieraansa olivat ilmeisesti viimeinkin menneet nukkumaan.

Niin moni asia oli muuttunut kehossani viimeisen vuoden aikana. Olin tottunut juoksemaan poikien perässä saadakseni heidän huomionsa. Nyt minun ei tarvinnut tehdä heidän lähellään muuta kuin nojailla kuistin kaiteeseen ja taivuttaa vartaloani upottaen varpaani pehmeään hiekkaan tai kohottaa katseeni kuin tiiraten kohti aurinkoa, ja he tuijottivat haltioi-

tuneita. Pitkän pysähtyneisyyden lumouksen jälkeen kehoni oli puhjennut kukkaan – rinnat olivat pullistuneet, lanteet levinneet, iho kiristynyt uusien ulottuvuuksien ympärille. Sisuskaluni olivat villiintyneet myös.

Sain kramppeja ja vuoden verta joka kuukausi, mutta kukaan ei ollut kertonut minulle kaikesta muusta ikään liittyvästä: kuinka kosteaa ja limaista alhaalla oli, kuinka jopa silloin kun minulla ei ollut kuukautisia, siellä tapahtui niin paljon kaikkea muuta; sisälläni liikahteli ja pehmeni, ja seurattavakseni jäi liukkaita johtolankoja. Kun leijuin kohti unta, kelasin unisena mielessäni illan tapahtumia yhä uudelleen ja uudelleen – paita ylös, kädet rinnoille – kunnes täysin uusi kuohunta purkautui sisälläni. Outo aalto kohosi jostakin syvällä sisälläni sijaitsevasta ytimestä ja vyöryi kaikkialle nuollen matkallaan jokaista hermopäätettä ja solua.

Mitä juuri tapahtui?

Olin yhtäkkiä täysin valveilla ja yritin jäljittää askeleet, jotka olin ottanut, halusin muistaa polun tuohon uskomattomaan paikkaan, mutta se väisteli minua. Leijuin torkahdellen edestakaisin unen ja valveen välimaastossa.

*

”Herää, Rennie.”

Tunsin käden olkapäälläni ja vedin lakanan pääni ylitse.

”Ole kiltti, Rennie.”

Jo ennen kuin käännysin ja näin äidin kasvot, kuulin kummallisen värinän hänen kuiskauksessaan ja haistoin pinot noirin. Hänen äänensä kuulosti epäröivältä ja epätoivoiselta. Patja painui siitä kohdasta, johon hän laskeutui viereeni, ja kehoni jännittyi painaumaan vastaan. Pidin silmäni kiinni ja uloshengitykseni tasaisena.

”Rennie!” Kuiskauksessa, nyt jo kiihkeämmässä, oli yhä outo tärinä. Äitini veti lakanan sivuun. ”Ole kiltti ja herää nyt.”

Vieläkään hänen ollessaan siinä vierelläni, osittain ylleni nojautuneena, hengitys lämpimänä korvaani vasten, en halunnut karkottaa ajatusta Tedistä. Mitä äitini teki huoneessani keskellä yötä? Hetken ajan olin joutua pakokauhun valtaan: oliko hänellä jonkinlainen kuudes aisti, joka kertoi, että olin juuri tehnyt ensimmäisen tutkimusretkeni seksin saloihin? Vai oliko Peter paljastanut minut ja kertonut, että hiippailin aina tieheni iltaisin, hankkiuduin vaikeuksiin? Käännyin pois päin äidistä, puoliunessa; saarna ei todellakaan kiinnostanut. Leijuin yhä äsken kokemieni tuntemuksien jälkimainingeissa, enkä halunnut kadottaa niitä.

”Rennie, herää nyt. Ole kiltti ja herää.”

Mene nyt jo pois, ajattelin.

”Kultaseni, ole kitti. Minä tarvitsen sinua.”

Se sai minut avaamaan silmäni. Malabar oli yöpuvussaan, hiukset sekaisin. Nousin istumaan.

”Mikä hätänä, äiti? Onko kaikki kunnossa?”

”Ben Souther suuteli minua juuri äsken.”

Sulattelin kuulemaani uutista. Yritin saada siihen järkeä. En saanut. Hieroin silmiäni. Äitini oli yhä vieressäni.

”Ben suuteli minua”, äitini toisti.

Subjekti, predikaatti, objekti – sinänsä yksinkertainen virke, ja silti en kyennyt käsittämään sitä. Miksi Ben Souther suutelisi äitiäni? En minä lapsellinen ollut, tiesin, että ihmiset suutelivat sellaisia ihmisiä, joita heidän ei olettaisi suutelevan. Vanhempani eivät olleet suojelleet minua rikkomuksiltaan avioliittonsa aikana, ja siten tiesin uskottomuudesta enemmän kuin useimmat muut minun ikäiseni. Olin neljävuotias, kun vanhempani erosivat, kuusivuotias, kun isäni meni uudestaan naimisiin, seitsemänvuotias, kun tuo uusi avioliitto alkoi rakoilla, ja kah-

deksanvuotias, kun äitini pystyi viimein naimaan Charlesin, joka oli elänyt asumuserossa, mutta oli ollut yhä naimisissa ensimmäisen vaimonsa kanssa, kun he olivat tavanneet.

Benkin oli naimisissa, totta kai, Lilyn kanssa. Southerit olivat olleet naimisissa kolmenkymmenenviiden vuoden ajan.

Äitini ja Charles. Ben ja Lily.

Nuo kaksi pariskuntaa olivat olleet ystäviä niin kauan kuin äitini ja isäpuoleni ovat tunteneet toisensa, eli tähän mennessä jo noin vuosikymmenen ajan.

Se minua suudelmassa eniten tyrmistyttikin – Benin ja Charlesin välinen ystävyys. Nuo miehet jumaloivat toisiaan. Heidän kiintymyksensä ulottui jonnekin viidenkymmenen vuoden taakse, ehkä kauemminkin, jolloin he olivat olleet nuoria poikia, heitelleet leipiä Plymouth Bayn tyyniin, harmasiin vesiin, kuvitelleet olevansa pyhiinvaltajia ja rakentaneet hiekkalinnoja dyyneille ja torjuneet näkymättömiä vihollisia kepeistä tehdyillä musketeillaan. Vuosien kuluessa he olivat metsästäneet ja kalastaneet yhdessä, seurustelleet toistensa siskojen kanssa, toimineet paikannäyttäjinä toistensa häissä ja ryhtyneet kummeiksi toistensa pojille.

”Miten niin ’Ben suuteli sinua?’” olin yhtäkkiä täysin hereillä. Kuvittelin äitini läimäyttäneen miestä vastaukseksi. Niin äitini saattaisi tehdä. ”Mitä tapahtui?”

”Kävimme kävelyllä päivällisen jälkeen, kahdestaan, ja hän veti minut syliinsä, tällä tavalla.” Äitini kietoi kätensä ympärilleen ja näytti, kuinka Ben oli hyväillyt häntä, selvästi vaalien muistoa mielessään. Sitten hän heittäytyi hymyillen sängylle pitkälleen ja ojentautui viereeni.

Ilmeisesti läimäystä ei ollut tullut.

”En voi vieläkään uskoa sitä. Ben Souther suuteli minua”, äitini huokaili.

Mikä hänen äänessään tänään oli?

”Hän suuteli minua, Rennie.”

Siinä se taas tuli: ilo. Sävy, jota en ollut kuullut hänen äänessään Charlesin ensimmäisen aivoinfarktin jälkeen. Riemu oli pudonnut yötaivaalta ja laskeutunut äitini ääneen. Yksi ainoa suudelma – sen kiilto ja loisto, lupaus, jonka se saattaisi pitää sisällään – oli muuttanut kaiken.

”Hän haluaa tavata minut New Yorkissa ensi viikolla. Hänellä on siellä johtokunnan kokous – joku lohijuttu – ja Lily aikoo jäädä kotiin Plymouthiin. En tiedä, mitä tekisin.”

Makasimme selällämme hehkuen lämpöä toisiimme. ”Mitä mieltä sinä olet, mitä minun pitäisi tehdä?”

Tiesimme molemmat, että kysymys oli retorinen. Malabar oli suunnittelija. Hän oli jo tehnyt päätöksensä.

”Tulen tarvitsemaan sinun apuasi, kultaseni”, äitini sanoi. ”Minun pitää keksiä, kuinka minä tämän hoidan. Kuinka teen tämän mahdolliseksi.”

Makasin kuin ruumis paikallani, liikahdamatta, enkä oikein tiennyt, mitä sanoisin.

”En tietenkään halua loukata Charlesia. Kuolisin mieluumin kuin tuottaisin hänelle lisää surua. Se on tässä kaikkein tärkeintä. Charles ei saa koskaan kuulla tästä. Hän murtuisi.” Äitini vaikenä hetkeksi kuin miettiäkseen Charlesin osuutta vielä viimeisen kerran ennen kuin kierähti kyljelleen minuun päin. ”Sinun on autettava minua, Rennie.”

Äitini tarvitsi minua. Tiesin, että minun olisi pitänyt täyttää tyhjä aukko keskustelussa, mutta sanat eivät suostuneet tulemaan suustani. En tiennyt mitä sanoa.

”Etkö ole onnellinen minun puolestani, Rennie?” äitini kysyi nousten kyynärpänsä varaan.

Katsoin hänen kasvojaan ja hänen silmiinsä, tummiin ja toivosta kosteisiin, ja yhtäkkiä olin onnellinen hänen puo-

lestaan. Ja itseni puolesta. Malabar oli rakastumassa, ja hän oli ottanut minut uskotukseen, rooliin, jota en ollut tiennyt kaivanneeni ennen tätä hetkeä. Ehkä tämä voisi olla ihan hyväkin juttu. Ehkä joku Benin kaltainen elinvoimainen mies saisi havahdutettua äitini pahanolontunteesta, jossa hän oli ollut Charlesin aivoinfarktien jälkeen ja joka oli ajoittain herännyt jo vuosina niitä ennenkin. Ehkäpä syksyllä koulun alettua äitini pukeutuisi koulun kimppakyydityksiä varten. Ei enää takkia yöpuvun päällä tai lakanan jälkiä pöhöttyneissä aamukasvoissa. Ehkä hän harjaisi hiuksensa, levittäisi hieman kiiltoa huuliinsa ja tervehtisi matkalla kyytiin tulevia lapsia iloisella ”Terve!”-toivotuksella kuten kaikki muut äidit.

”Totta kai olen onnellinen”, sanoin. ”Olen todella onnellinen sinun puolestasi.”

Hänen reaktionsa – kiitolliset kyyneleet – rohkaisivat minua jatkamaan.

”Kaiken sen jälkeen, mitä olet kokenut, sinä ansaitset tämän”, sanoin hänelle.

”Kultaseni, et saa sitten kertoa kenellekään. Et kenellekään. Et veljellesi, et isällesi, et ystävillesi. Et kenellekään. Minä olen tosissani. Lupaa se minulle, Rennie. Sinun pitää säilyttää tämä salaisuus lopun ikääsi.”

Lupasin sen välittömästi. Olin innoissani päästessäni pääosan esittäjäksi äitini draamaelokuvaan ymmärtämättä lainkaan, että minut oli voitettu viekkauudessa jo toisen kerran saman yön aikana.

Ihmiset, jotka olivat ottaneet haltuunsa ympärillämme olevat huoneet – veljeni, isäpuoleni, Ben ja hänen vaimonsa Lily – nukkuivat kaikessa rauhassa sängyissään. Heillä ei ollut aavistustakaan, että maa heidän allaan oli järkkynyt. Äitini oli kaventanut näkökenttäänsä ja valinnut onnen, ja minä olin